

Familie, vrienden en zorgpersoneel slaan de handen ineem

Jacqueline van Zwam met een bewoonster van De Windkanter in Apeldoorn (foto links), Silke Rissewijkstra in gesprek met een bewoonster van de Grachten Promenade (foto rechts) en Else Reyers (l) en Jacqueline van Zwam in de keuken van De Windkanter (onder). FOTO'S ROB VOSSSEN/RONALD HISSINK

Samen, nieuw toverwoord in de ouderenzorg

Minder personeel, maar meer ouderen die zorg nodig hebben. Dat maakt dat zorginstellingen een groeiend beroep doen op familieleden. 'Samen' is het nieuwe toverwoord in verpleeghuizen: een zoektocht naar de grenzen tussen professionele en vrijwillige zorg. „Wat wij deden, vonden sommige collega's niet kunnen.”

FRANCISCA MULLER

Groenten, messen en snijplanken komen op tafel. „Eens kijken wie er wil helpen snijden”, zegt Jacqueline van Zwam.

We zijn bij zorgcentrum De Windkanter in Apeldoorn, waar 24 mensen met dementie wonen. Vier keer per week zorgen familieleden voor een verse maaltijd. Vandaag zijn dat Jacqueline van Zwam en Else Weyers, twee zeer betrokken dochters.

Op Van Zwams opgewekte oproep wordt wisselend gereageerd. Een dame in een rolstoel lacht wat voor zich uit, maar is in gedachten elders. Een andere bewoner kijkt argwanend naar de etenswaren. „Bah. Ik eet wel wat anders.” En hij vertrekt.

Jacqueline kijkt hem na en lacht: „Dat zegt-ie altijd. Maar straks eet hij twee borden leeg.” Uiteindelijk helpen twee bewoners snijden. Ze keuvelen gezellig over koken en eten.

Vaatwasser inruimen

Voor Van Zwam was het vanzelfsprekend te helpen toen haar moeder hier enkele jaren geleden kwam wonen.

„Ik realiseerde me dat dit nu haar thuis was. Bij je moeder ga je niet op bezoek, je bént gewoon bij haar. Dus ik begon hier ook de vaatwasser in te ruimen en koffie in te schenken, ook voor andere bewoners als dat zo uitkwam.”

Van het een kwam het ander en nu zit ze alweer jaren in de familieledenkookploeg. Het mes snijdt aan twee kanten, zegt ze.

Zinvolle tijdsbesteding

„Vanwege de ziekte van Alzheimer was het moeilijk geworden gesprekken gaande te houden met mijn moeder. Door het koken kregen we weer een zinvolle tijdsbesteding en een andere band. Toen ze nog bij mijn vader woonde, schildte ze zelf geen aardappelen meer, maar hier begon ze er weer mee!”

Voor Else Reyers werkt het net zo. Haar moeder herkent haar niet meer. „Maar door het koken en samen eten, ben ik toch dicht bij haar en dat voelt fijn.”

Activiteitenbegeleider Eveline Weijers van De Windkanter wrijft zich in de handen met zulke betrok-

ken familieleden. Samen voorbereiden, koken én eten, geeft zo veel meer huiselijkheid dan voorverpakte maaltijden opwarmen in de magnetron. „Je merkt dat bewoners meer zijn gaan eten sinds dit wordt gedaan. En het geeft reuring in ons huis.” Reyers zet expres de afzuigkap niet aan tijdens het koken. „Dan begint het lekker te ruiken en krijgen mensen honger.”

Het liefst zou de activiteitenbegeleider zien dat er zeven dagen per

week wordt gekookt, maar het lukt niet daar voldoende familieleden voor te vinden. „Niet iedereen heeft er tijd voor. Veel familieleden helpen op een andere manier, bijvoorbeeld door te wandelen met bewoners en dan in het buurthuis in de wijk samen koffie drinken.”

Mantelzorgers als Van Zwam en Reyers zijn goud waard voor zorginstellingen. Ze zijn ook steeds harder nodig in zorgland, door het groeiende beroep op de ouderenzorg in combinatie met een oplopend personeelstekort. Steeds meer zorginstellingen maken werk van het structureel inschakelen van familieleden, burens en vrienden van de bewoners, oftewel het informele netwerk.

Uitnodigen

Bij een rondgang langs vijftien grote ouderenzorginstellingen in de regio blijkt het merendeel bezig mét of ze bereiden zich voor óp manieren om mantelzorgers aan zich te binden. „De zorgvraag groeit de komende jaren fors”, zegt Judith Pohlman van Vereen (Zonnehuisgroep IJssel-Vecht en Driezorg in Zwolle en omgeving).